

Z EGYPTA PŘIJDE SPASITEL

(Krnov, 9.2.2025)

I.čtení: II. Mojžíšova 2,23-3,10

II.čtení: evangelium podle Matouše 2,13-15.19-21

Byli jste někdy v Egyptě? Třeba na dovolené?

Egypt je dnes velmi populární dovolenková destinace pro mnoho Evropanů. Dokonce vím o pár lidech, kteří tam jsou na dovolené právě teď a posílají na sociální sítě nadšené komentáře. Nejspíš je to kombinace teplého počasí, dostupných cen, relativního bezpečí a vzrušující starobylé historie – to všechno činí Egypt tak přitažlivým.

Ovšem pro autory biblické Egypt nebyl tak idylickým místem. Pro většinu Starého Zákona je Egypt synonymem pro otroctví, utrpení a útlak. Spolu s Babylónem se Egypt stal symbolem věroučné nečistoty a náboženského ohrožení.

Je to zvláštní, protože narozdíl od Babylonie podle biblických příběhů byl Egypt původně zachráncem pro prapředky Izraele, pro Jáka a jeho velkou rodinu. Bylo to právě v Egyptě, kde se národ izraelský zformoval a získal svou strukturu se dvanácti kmeny, pojmenovanými podle Jákobových synů.

A přesto pro naprostou většinu Písma je Egypt spojen výhradně s bráněním Izraeli na jeho cestě ke svobodě, nezávislosti a sebeurčení.

Dokonce i během pár století izraelského království byla země vždycky drcena mezi mlýnskými kameny těchto dvou supervelmocí – Babylonie (zpočátku Assýrie, a později zase Persie) a Egypta. A izraelští politici se stále snažili nějak vybalancovat mezi oběma stranami jejich mocenského soupeření.

Je pozoruhodné, že jedna z mála evangelijních zmínek o Egyptě – kterou jsme právě přečetli – mluví opět o záchraně, záchraně života nejdůležitější rodiny v lidské historii.

Také nejstarší křesťanská historie připomíná Egypt, konkrétně město Alexandrii, jako jedno z nejvýznamnějších center křesťanské víry a sídlo jedné z největších křesťanských komunit prvních nejméně tří století. A opět poskytl útočiště mnoha křesťanským uprchlíkům poté, co byli vyhnáni z Jeruzaléma před rokem 70. Egypt prvních staletí po Kristu byl domovem spousty odhodlaných věřících a mnoha vlivných křesťanských myslitelů. Také první křesťanské kláštery se ustavily v egyptské poušti.

Každopádně ovšem, v příběhu Exodu je Egypt bezpochyby negativní – místo utrpení izraelského národa, místo otročiny a snahy o genocidu. Lidé vzdychají a úpějí ve své tísní, ale útlak narůstá a narůstá, až dojde na skutečnou krev – vraždění dětí s úmyslem oslabit národ. V této chvíli nárek dostoupí až k Božím uším. Nebo přinejmenším toto je okamžik, kdy to Bůh nemůže dál nechat bez odpovědi.

My nemáme nejmenší představu, jak ten nárek vypadal. Vůbec netušíme, jestli měl podobu modlitby nebo dokonce nějaké liturgické formy. Já osobně si myslím, že nešlo o nic velmi promyšleného, že to bylo prostě volání zoufalých srdcí. Věřím, že Bůh pečlivě monitoruje slzy a bolest lidských tvorů a přichází jim na pomoc. A dokonce i nespravedlnost samotná přitahuje pozornost Boží – jako třeba krev spravedlivého Ábela v Gn 4 nebo hřích Sodomy a Gomory v Gn 19.

Bible je v tomto ohledu naprosto jednoznačná: Bohu není lhostejné lidské utrpení.

Možná, že není úplně vhodné srovnávat to s naší současnou situací, určitě by spíše odpovídaly poměry některých represivních režimů, jako Severní Korea nebo Bělorusko, kde jsou lidé pronásledováni, vězněni, mučeni i zabíjeni.

Ale věřím tomu, že Pán Bůh se skutečně zajímá o každou podobu lidského utrpení. Jsem si jistý, že i v současné době křik strádajících různými válkami, útlakem nebo chudobou je skutečně donebevolající a extrémně hlasitý.

A věřím, že ten přečtený starozákonní text můžeme přijmout jako zaslíbení – že Hospodin slyšel jak modlitby krásně formulované a pečlivě odrecitované, tak i nářky zcela neformální a beztvaré, že je s námi ve všem tom chaosu i bolestech a že připravuje východisko.

Situace Izraele v době Ježíšova narození nebyla tak zlá jako v egyptském otroctví. Ale podobně národ nebyl svobodný, nerozhodoval o svých vlastních záležitostech. A lidé toužili po Mesiáši, který by přišel a obnovil zašlou slávu země. Jsem si jistý, že se modlili za příchod Spasitele.

A když to nastalo, docela to připomnělo narození Mojžíšovo – porod v cizím a neznámém městě a ve zcela nehygienickém chlívku byl velmi daleko od bezpečí; a následující ohrožení vládními vojáky, zahrnující vraždění nemluvňat, vyhnalo rodinu opět na pouť. Skončili jako utečenci v cizí zemi, i když směr jejich putování byl právě opačný, než když Mojžíš prchal před faraónem do pouště.

Co je zajímavé na této části příběhu Spasitele světa, je skutečnost, že Bůh dokáže ochránit svůj plán před lidským vměšováním, a i když Jeho plán vypadá velmi křehce, v pravou chvíli se uskuteční. Ať se despotové země pokoušejí o cokoli, ať se mocnosti temné snaží o cokoli, Pán je nakonec vítězem.

A co víc – v rámci svého plánu dokáže využít dokonce i prostředků nepřítelů: Záchrana překvapivě přichází ze země, která byla synonymem bezbožnosti, hříchu a zotročení. Žádné překážky, žádné pronásledování, zábrany fyzické nebo duchovní nemůžou Mu zabránit v práci pro lidi a celé stvoření.

Pán má moc dokonce i to nejhorší obrátit v dobré. Má moc vyvést Izrael z utrpení otroctví. Má moc ochránit malého Ježíška, aby dokončil dílo spasení. Má moc vzkřísit Ježíše z mrtvých a tak otevřít brány života věčného pro všechny Jeho následovníky.

Věřím, že On má moc vyvést nás z mizérie života, problémů zdravotních i osobních. Nárek plačících není marný, On jej slyšel a přichází vysvobozovat.

Stojí za povšimnutí, že jak v Exodu, tak v evangeliu konkrétní záchrana přichází skrze lidské ruce a lidskou poslušnost Božích instrukcí. V Exodu Hospodin povolal a vybavil Mojžíše, v evangeliu Bůh varuje Josefa a jeho důvtipu a schopnostem svěřuje celou jeho rodinu. Spoléhá na to, že si Josef poradí s nelehkou situací uprchlíků v Egyptské říši.

A já jsem si jistý, že i naše doba má své Mojžíše, a taky Josefy – všechny, kdo se zastávají slabých a nemajetných, nemocných nebo postižených, všechny, kdo se starají o ty, kdo se sami o sebe postarat nedokážou. Děkujeme Bohu za jejich odvahu, znalosti a dovednosti a vyprošujeme jim moudrost, odolnost a vytrvalost.

Pán je s námi v každé situaci. To se lehce říká, když je nám dobře, jsme šťastní a spokojení, a nic důležitého nám nechybí. Ale platí to o to víc ve chvíli ohrožení nemocemi, katastrofami, hladomory, a v neposlední řadě lidským násilnictvím a pronásledováním. On slyší naše nářky a prosby, a připravuje východisko.

Děkujeme Mu za to!

Pane Bože, jsi Stvořitel a Udržovatel našeho světa.

Děkujeme Ti, že jsi neopustil své dílo,

Že jsi s námi v každé chvíli našeho života.

Nezáleží na tom, jestli jsme šťastní nebo zarmoucení, zdraví nebo nemocní, jsme-li nahoře či dole.

Jsi s námi, a my Ti odevzdáváme všechno, co máme a čím jsme.

Pane, použij si nás – jako jsi použil Mojžíše a Josefa – k pomoci druhým.

Dej, ať můžeme podepírat a zachraňovat,

A oslavovat Tebe každou naší myšlenkou, slovem i činem.

AMEN!